

Sygn. akt VI Gz 109/14

POSTANOWIENIE

Dnia 23 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie Wydział VI Gospodarczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: **SSO Anna Walus - Rząsa**

Sędziowie: **SSO Barbara Frankowska**

SSO Beata Hass - Kloc (spr.)

Protokolant: asyst. sędz. Grzegorz Kurasz

po rozpoznaniu w dniu 23 maja 2014 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **H. S., J. A. (...) (...). (...) E.. (...) – (...) s.c.**
w T.

przeciwko **Gminie P. w P.**

o zapłatę

w przedmiocie zażalenia pozwanego na pkt. II wyroku Sądu Rejonowego
w T. Wydziału V Gospodarczego z dnia 26 listopada 2013 r.,
sygn. akt V GC 165/12,

postanawia: oddalić zażalenie.

UZASANIENIE

W dniu 26 listopada 2013 r. Sąd Rejonowy w Tarnobrzegu V Wydział Gospodarczy w sprawie z powództwa H. S., J. A. (...) (...). (...) E.. (...) – (...) s.c. w T. przeciwko Gminie P. w P. o zapłatę kwoty 13.500 zł oddalił w całości powództwo (pkt. I) oraz orzekł, że nie obciąża powodów obowiązkiem zwrotu kosztów procesu stronie pozwanej (pkt. II).

Uzasadniając motywy swego rozstrzygnięcia Sąd I instancji powołał przepis art. 102 k.p.c. i stwierdził, że w niniejszej sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek uprawniający Sąd do tego, aby nie obciążać powodów obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego pozwanemu, który wygrał sprawę, bowiem powodowie działali w interesie publicznym, kierując się szlachetnymi pobudkami, a ich działanie przyniosło konkretne efekty w postaci wysłania na letnie kolonie 90 dzieci z terenów dotkniętych powodzią. W takiej sytuacji obciążenie ich dodatkowo kosztami procesu byłoby rażąco sprzeczne z ogólnie rozumianym poczuciem sprawiedliwości.

Pismem z dnia 30 grudnia 2013 r. pozwany wniósł zażalenie na rozstrzygnięcie w zakresie zwrotu kosztów postępowania zawarte w pkt. II

w/w wyroku Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu, sygn. akt V GC 165/12, domagając się jego zmiany poprzez zasądzenie od powodów kosztów postępowania w kwocie 2.400 zł. Nadto wniósł o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Zaskarżonemu orzeczeniu skarżący zarzucił naruszenie przepisów:

1. art. 102 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię skutkującą przyjęciem, że w przedmiotowej sprawie ma miejsce wypadek szczególny, uzasadniający odstępianie od obowiązku obciążania powoda kosztami procesu na rzecz strony pozwanej,

2. art. 98 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, skutkujące nie zasądzeniem na rzecz pozwanego od powodów kosztów procesu w sytuacji, gdy sąd oddalił powództwo w całości.

Skarżący w uzasadnieniu zażalenia podniósł, że sąd pomija fakt dochodzenia przez powodów od pozwanego zapłaty kwoty 13.500 zł w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, a ich działania będące podstawą tego żądania, nie miały nic wspólnego z działalnością charytatywną. Powodowie bez jakiegokolwiek ustaleń i uzgodnień z pozwaną gminą zrealizowali usługę przewozu dzieci na kolonie organizowane przez (...). Dodał, że powodowie jeszcze przed wszczęciem procesu w pełni znali stanowisko pozwanego, a w samym procesie byli reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zażalenie pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie z poniższych przyczyn.

Obciążenie strony, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, całością lub nawet tylko częścią kosztów procesu może w okolicznościach konkretnej sprawy pozostawać trudne do pogodzenia z poczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współżycia społecznego. Z tego względu ustawodawca przewidział specjalne unormowanie pozwalające nie obciążać strony przegrywającej (powoda, pozwanego) obowiązkiem zwrócenia przeciwnikowi całości lub części kosztów. Ideę tę urzeczywistnia wyrażona w komentowanym przepisie zasada słuszności.

Przepis art. 102 k.p.c. nie konkretyzuje w żaden sposób pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych. Wskazanie w tym przepisie na dopuszczalność odstąpienia od zasady odpowiedzialności za wynik procesu jedynie w wypadkach wyjątkowych („szczególnie uzasadnionych”) wyłącza możliwość stosowania wykładni rozszerzającej. Ocena, czy taki wypadek rzeczywiście zachodzi, pozostawiona została uznaniu sądu. Musi ona mieć na względzie całokształt okoliczności sprawy. Chodzi tu nie tylko o okoliczności związane z przebiegiem procesu, ale również pozostające poza jego obszarem (np. stan majątkowy stron, ich sytuacja życiowa). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z punktu widzenia zasad współżycia społecznego. Kryteria pomocne przy rozstrzygnięciu o istnieniu czy też nieistnieniu przesłanek zastosowania zasady słuszności wskazane zostały w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego.

Należy podkreślić, że sposób skorzystania z art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstępianie, a jeśli tak, to w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążania kosztami procesu strony przegrywającej spór. Przyznanie przez ustawodawcę sądowi takiego uprawnienia nakłada obowiązek starannego i wyczerpującego omówienia w uzasadnieniu orzeczenia przesłanek, na podstawie których uznano, że w sprawie zachodzi „szczególnie uzasadniony wypadek”. Wskazanie argumentów uzasadniających taką ocenę stanowi niezbędny warunek przeprowadzenia kontroli instancyjnej podjętego w tym zakresie rozstrzygnięcia (por. kom. do art. 102 k.p.c. [w:] Dolecki Henryk (red.), Wiśniewski Tadeusz (red.), Gromska-Szuster Irena, Jakubecki Andrzej, Klimkowicz Jan, Knoppek Krzysztof, Misiurek Grzegorz, Pogonowski Piotr, Zembrzuski Tadeusz, Żyznowski Tadeusz. Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Artykuły 1-366. LEX, 2013).

Należy również podkreślić, że przepis art. 102 k.p.c. ma charakter dyskrecyjny. Wprawdzie kwestia trafności jego zastosowania co do zasady może być objęta kontrolą sądu wyższego rzędu, niemniej jednak ewentualna zmiana zaskarżonego orzeczenia o kosztach powinna następować wyjątkowo w razie stwierdzenia, że dokonana ocena jest dowolna, oczywiście pozbawiona uzasadnionych podstaw (por. postanowienia SN: z dnia 25 marca 2011 r., IV CZ 136/10, Lex nr 785545; z dnia 15 czerwca 2011 r., V CZ 23/11, Lex nr 864028; z dnia 19 stycznia 2012 r., IV CZ 118/11,

Lex nr 1169157; z dnia 26 stycznia 2012 r., III CZ 10/12, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 98; z dnia 9 lutego 2012 r., III CZ 2/12, Lex nr 1162689 oraz z dnia 15 lutego 2012 r., I CZ 165/11, Lex nr 1170214).

Sąd Okręgowy rozpoznając zażalenie pozwanego, w świetle powyższych rozważań oraz okoliczności sprawy, nie podzielił argumentów przedstawionych w zażaleniu pozwanego.

Wprawdzie niewątpliwie jest, że powodowie sami określili siebie jako podmiot gospodarczy i w toku niniejszej sprawy dochodzili należności z tytułu wykonania usługi za przewóz dzieci na kolonie. Nie miało to zatem w rzeczywistości typowego charakteru wolontariatu jak chce powódka. Intencje jakimi kierowali się powodowie podejmując się wykonania przewozu dzieci na kolonie z pewnością nie miały jednak, czy też wyłącznie, charakteru osiągnięcia zysku. Jak argumentowała w toku sprawy powódka istniejąca wówczas specyficzna sytuacja wymagała szybkiej decyzji i ją podjęła sama aby umożliwić udział w koloniach dzieciom z rodzin z terenów dotkniętych powodzią.

Z okoliczności sprawy wynika, że przedmiotowa usługa przewozu dzieci została wykonana, a co za tym idzie powodowie ponieśli określone koszty z tym związane. Faktu poniesienia kosztów przejazdu strona pozwana zresztą nie kwestionowała, a jedynie ich wysokość. Zrekompensowanie stronie powodowej przedmiotowych kosztów jest zaś mało realne. Tym samym najprawdopodobniej koszty te powodowie będą musieli ponieść sami. Obciążenie ich dodatkowo kosztami procesu byłoby rażąco sprzeczne z ogólnie rozumianym poczuciem sprawiedliwości.

Z uwagi na powyższe, zdaniem Sądu Okręgowego należy podzielić argumentację Sądu I instancji, że zaistniały szczególne okoliczności uzasadniające nieobciążanie powodów obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, mimo iż to pozwany wygrał proces.

Reasumując, z powołanych wyżej powodów zażalenie pozwanego jako bezzasadne podlegało oddaleniu - na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. - o czym Sąd Okręgowy orzekł w sentencji postanowienia.

Zarządzenie:

1. Odpis postanowienia doręczyć:

- (...)
- (...)
- (...)

2. (...)

w (...) (...)